

توان‌های گویا و عبارتهای جبری

درخت دانش

فصل سوم

با درخت دانش، گام به گام پیشرفت خود را ارزیابی کنید.

تعداد سؤال

آبی سبز زرد

۱۰ ریشه‌ی دوم و سوم اعداد و تقریب آن‌ها

۷ ریشه‌ی چهارم و پنجم اعداد و تقریب آن‌ها

۱. ریشه و توان
(۱۷ سؤال شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

۶ { تعریف و خواص ریشه‌ی n ام یک عدد
اعمال بر روی ریشه‌ی n ام

۲. ریشه‌ی n ام
(۶ سؤال شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

۴ تعریف و قوانین توان‌های گویا

۷ فرمول‌های ریشه‌ی n ام

۳. توان‌های گویا
(۱۱ سؤال شناسنامه‌دار)

آبی سبز زرد

۱۲ اتحادهای جبری و تجزیه‌ی چند جمله‌ای‌ها

۴ عبارتهای گویا، ساده‌سازی و اعمال بر روی آن‌ها

۵ گویا کردن مخرج کسرها

۴. عبارتهای جبری
(۲۱ سؤال شناسنامه‌دار)

گام اول: میزان تسلط خود را با رنگ مشخص کنید.
آبی: مسلطم.
سبز: نسبتاً مسلطم.
زرد: مسلط نیستم.
گام‌های بعدی: اگر در گام اول دانش خود را در حد رنگ زرد ارزیابی کردید اما در نوبت‌های بعدی پیشرفت کردید، می‌توانید خانه‌های سبز یا آبی را رنگ کنید. هرگاه به رنگ‌ها نگاه کنید متوجه می‌شوید در کدام قسمت‌ها نیاز به تمرین بیشتر دارید.

توان‌های گویا و عبارتهای جبری

۶۷ سؤال شناسنامه‌دار، شامل:
۵۵ سؤال از مدارس سراسر کشور
۱۲ سؤال ویژه‌ی استعدادهای درخشان

۱. ریشه و توان

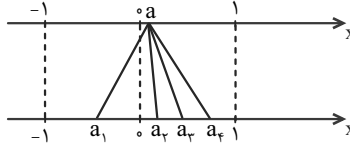
ریشه‌ی دوم و سوم اعداد و تقریب آن‌ها

<p>۱۵۱. درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را مشخص کنید.</p> <p>(الف) عددهای منفی ریشه‌ی سوم ندارند.</p> <p>(ب) تساوی $\sqrt{(-3)^2} = (\sqrt{-3})^2$ درست است.</p> <p>(پ) عدد صفر تنها عددی است که ریشه‌ی دوشم با خودش برابر است.</p> <p>(ت) تنها دو عدد وجود دارد که ریشه‌ی سومشان با خودشان برابر است.</p> <p>(صفحه‌ی ۴۸ - مکمل و مرتبط با فعالیت)</p>	<p>الف) اهواز - غیر دولتی شهید ابراهیمی - دی ۹۵ (۷ تکرار)</p> <p>ب) بیرانشهر - شاهد - دی ۹۵ (۵ تکرار)</p> <p>پ) اهواز - غیر دولتی دارالفنون - دی ۹۵ (۶ تکرار)</p> <p>ت) سیرجان - شاهد - دی ۹۵ (۵ تکرار)</p>
<p>۱۵۲. مشخص کنید هر یک از عددهای رادیکالی زیر بین کدام دو عدد صحیح متوالی قرار دارند.</p> <p>(الف) $\sqrt{10}$</p> <p>(ب) $\sqrt{25}$</p> <p>(پ) $-\sqrt{3}$</p> <p>(ت) $\sqrt[3]{56}$</p> <p>(ث) $\sqrt[3]{-0.01}$</p> <p>(ج) $\sqrt[3]{25} - 2$</p> <p>(صفحه‌ی ۴۹ - کار در کلاس - مشابه تمرین ۲)</p>	<p>الف) ساری - فردوس - دی ۹۵</p> <p>ب) کرج - شاهد نعمتی‌ها - دی ۹۵</p> <p>پ) جوانرود - معلم - دی ۹۵</p> <p>ت) اهواز - یادگار امام - دی ۹۵</p> <p>ث) قوچان - شاهد رفعت - دی ۹۵</p> <p>ج) تهران - غیر دولتی ندای کوثر - دی ۹۵ (۲۱ تکرار)</p>
<p>۱۵۳. چند عدد صحیح x وجود دارد به طوری که $-2 \leq \sqrt{x} \leq 7$ ؟</p> <p>(صفحه‌ی ۵۰ - کار در کلاس - مکمل و مرتبط با تمرین ۴)</p>	<p>کرمان - نمونه دولتی سیدکمال‌الدین موسوی - دی ۹۵ (۶ تکرار)</p>
<p>۱۵۴. مقدار تقریبی هر یک از عددهای رادیکالی زیر را تا یک رقم اعشار به دست آورید.</p> <p>(الف) $\sqrt{18}$</p> <p>(ب) $\sqrt{27}$</p> <p>(پ) $\sqrt[3]{10}$</p> <p>(ت) $\sqrt[3]{20}$</p> <p>(صفحه‌ی ۵۲ - مشابه تمرین ۲)</p>	<p>الف) نیشابور - شاهد ابوذر غفاری - دی ۹۵</p> <p>ب) مریوان - غیر دولتی یاسا - دی ۹۵</p> <p>پ) خوی - نمونه دولتی شهدای فرهنگی - دی ۹۵</p> <p>ت) شیراز - آل محمد - دی ۹۵ (۱۱ تکرار)</p>
<p>۱۵۵. محل تقریبی تمام عددهای زیر را روی یک محور مشخص کنید.</p> <p>$A = \sqrt{8}$, $B = \sqrt{10}$, $C = \sqrt[3]{10}$, $D = \sqrt[3]{3}$, $E = \sqrt[3]{27}$</p> <p>(صفحه‌ی ۵۰ - کار در کلاس - مشابه تمرین ۳)</p>	<p>قوچان - شاهد رفعت - دی ۹۵</p> <p>سیرجان - شاهد - دی ۹۵</p> <p>مینودشت - پروین - دی ۹۵ (۶ تکرار)</p>
<p>۱۵۶. زیر هر رادیکال سه عدد قرار دهید تا نامساوی برقرار باشد.</p> <p>(الف) $7 < \sqrt{\square} < 8$</p> <p>(ب) $3 < \sqrt[3]{\square} < 4$</p> <p>(صفحه‌ی ۵۰ - کار در کلاس - مشابه تمرین ۴)</p>	<p>الف) اصفهان - غیر انتفاعی جامع - دی ۹۵</p> <p>ب) دزفول - شهید باهنر - دی ۹۵ (۶ تکرار)</p>
<p>۱۵۷. اگر a عددی بین صفر و یک باشد، اعداد $\sqrt{a}$, a^3, $\sqrt[3]{a}$, a^2 را به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب کنید.</p> <p>(صفحه‌ی ۵۷ - مکمل و مشابه تمرین ۱-ب)</p>	<p>کرمان - نمونه دولتی سیدکمال‌الدین موسوی - دی ۹۵ (۵ تکرار)</p>
<p>۱۵۸. اگر $0 < a < 1$ باشد، آنگاه حاصل عبارت زیر را تعیین کنید.</p> <p>$A = a - \sqrt{a} - a - \sqrt[3]{a} + \sqrt{a} - \sqrt[3]{a}$</p> <p>(صفحه‌ی ۵۲ - مکمل و مرتبط با تمرین ۴)</p>	<p>یزد - امام حسین - دی ۹۵ (۵ تکرار)</p>
<p>۱۵۹. در جاهای خالی علامت مناسب ($<$, $=$, $>$) قرار دهید.</p> <p>(الف) $\sqrt[3]{-0.001} \circ -0.1$</p> <p>(ب) $\sqrt[3]{2} \circ \sqrt{2}$</p> <p>(پ) $\sqrt{5} \circ \sqrt[3]{6}$</p> <p>(صفحه‌ی ۵۳ - مشابه تمرین ۷)</p>	<p>الف) بناب - نمونه دولتی شهید چمران - دی ۹۵</p> <p>ب) تهران - صدیقه رودباری - دی ۹۵</p> <p>پ) اصفهان - شیخ زاده هراتی - دی ۹۵ (۱۶ تکرار)</p>

مرجع

<p>الف) جوانرود - معلم - دی ۹۵ ب) همدان - شهدای جاویدالاثر - دی ۹۵ پ) سیرجان - نمونه دولتی اندیشه - دی ۹۵ ت) تهران - فرزاتگان مدرن - دی ۹۵ ث) سنندج - زانیاران - دی ۹۵ ج) خوی - نمونه دولتی شهدای فرهنگ - دی ۹۵ چ) تهران - ممتاز حنان - دی ۹۵ ح) نیشابور - شاهد ابوذر غفاری - دی ۹۵ (۲۴ تکرار)</p>	<p>الف) $\sqrt{(1-\sqrt{2})^2}$ ب) $\sqrt[3]{3^6 \times 5^6}$ ث) $\sqrt{\sqrt{81}} + \sqrt[3]{\sqrt{64}}$ ج) $\sqrt[3]{81} - \sqrt[3]{-24} + \sqrt[3]{27}$ (صفحه ۴۸ - مکمل و مشابه فعالیت)</p>	<p>۱۶۰. حاصل هر یک از عبارتهای زیر را به دست آورید. ب) $\sqrt[3]{\sqrt{64}}$ ت) $\sqrt{(-3)^2} - \sqrt[3]{(-5)^3}$ ج) $\sqrt{128} + 2\sqrt{512} - 3\sqrt{32}$ ح) $2\sqrt{12} + 3\sqrt{75} + 2\sqrt[3]{\sqrt{229}} + 2\sqrt{48}$</p>
---	--	---

ریشه‌ی چهارم و پنجم اعداد و تقریب آنها

<p>الف) بیرانشهر - شاهد - دی ۹۵ ب) ایلام - حسین بن علی - دی ۹۵ پ) مشهد - شاهد فردوسی - دی ۹۵ ت) کرج - پنج تن آل عبا - دی ۹۵ (۱۹ تکرار)</p>	<p>۱۶۱. جاهای خالی را با عبارتهای مناسب پر کنید. الف) هر عدد مثبت دارای ..... ریشه‌ی چهارم است که ..... یکدیگرند. ب) هر عدد دارای ..... ریشه‌ی پنجم است که اگر عدد ..... باشد، ریشه‌ی پنجم آن مثبت و اگر عدد منفی باشد، ریشه‌ی پنجم آن ..... است. پ) عددهای ۳ و ..... ریشه‌های چهارم عدد ..... هستند. ت) ریشه‌ی پنجم عدد $\frac{-1}{33}$ برابر است با ..... (صفحه ۵۰ - فعالیت - مشابه تمرین ۱ و صفحه ۵۱ - کار در کلاس - مکمل و مشابه تمرین‌های ۴ و ۵)</p>
<p>الف) چالوس - شاهد - دی ۹۵ ب) گرمسار - شهید ثانی - دی ۹۵ پ) ساری - فردوس - دی ۹۵ ت) شیراز - شاهد علامه امینی - دی ۹۵ ث) سنندج - زانیاران - دی ۹۵ (۸ تکرار)</p>	<p>۱۶۲. درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را بررسی کنید. الف) $\sqrt[4]{81} = \pm 3$ ب) $\sqrt[3]{0/027} = \sqrt[3]{0/0081}$ پ) $\sqrt[4]{a^4} = a$ ت) $(\sqrt[4]{-2})^4 = \sqrt[4]{(-2)^4} = \sqrt[4]{16}$ ث) $\sqrt[3]{-3} \times \sqrt[3]{-9} \times \sqrt[4]{(-3)^4} = 9$ (صفحه ۵۵ - فعالیت - مکمل و مرتبط با تمرین‌های ۳ و ۴)</p>
<p>الف) کرمان - شهدای ۱۰ - دی ۹۵ ب) خمینی شهر - شاهد ناراله - دی ۹۵ پ) گنبد کاووس - مختومقلی فراغی - دی ۹۵ ت) جوانرود - معلم - دی ۹۵ ث) اهواز - غیر دولتی شهید ابراهیمی - دی ۹۵ (۲۷ تکرار)</p>	<p>۱۶۳. حاصل عبارتهای زیر را به دست آورید. الف) $\sqrt[4]{(-3)^8}$ ب) $\sqrt[5]{-0/00032}$ پ) $\sqrt[3]{16} \times \sqrt[3]{81}$ ت) $\sqrt[5]{(1-\sqrt{3})^5}$ ث) $\sqrt[4]{81} - \sqrt[3]{-27}$ (صفحه ۵۵ - کار در کلاس - مشابه تمرین ۱)</p>
<p>بیجار - نمونه دولتی شهید رجایی - دی ۹۵ (۷ تکرار)</p>	<p>۱۶۴. در شکل زیر، نقطه‌ای از محور بالا به ریشه‌های سوم و چهارم و پنجم خود وصل شده است. مشخص کنید کدام ریشه‌ی سوم، کدام چهارم و کدام پنجم است؟ (صفحه ۵۲ - مکمل و مرتبط با تمرین ۵ - ب)</p>
<p>الف) جوانرود - معلم - دی ۹۵ ب) سمنان - نمونه دولتی عفاف - دی ۹۵ پ) گرمسار - شهید ثانی - دی ۹۵ (۱۱ تکرار)</p>	<p>۱۶۵. مشخص کنید هر یک از عددهای رادیکالی زیر، بین کدام دو عدد صحیح متوالی قرار دارند؟ الف) $\sqrt[4]{37}$ ب) $\sqrt[5]{300}$ پ) $\sqrt[5]{-300}$ (صفحه ۵۱ - مشابه تمرین ۱)</p>

مرجع

<p>الف) بزد - غیر دولتی روش نوین - دی ۹۵ ب) اهواز - غیر دولتی شایستگان - دی ۹۵ پ) جیرفت - شاهد - دی ۹۵ ت) دشتی - فرزاتگان - دی ۹۵ ث) سیرجان - شاهد - دی ۹۵ ج) اصفهان - شهدای هاتف - دی ۹۵ چ) مریوان - وحدت - دی ۹۵ ح) کرمانشاه - هماهنگ ناحیه ۳ - دی ۹۵</p> <p>(۱۵ تکرار)</p>	<p>الف) $\sqrt[3]{3} \circ \sqrt[4]{3}$ ب) $\sqrt[3]{\frac{-1}{2}} \circ \sqrt[5]{\frac{-1}{2}}$ ث) $\sqrt[3]{2} \circ \sqrt[4]{2}$ ج) $\sqrt[4]{5/5} \circ \sqrt[5]{5/5}$</p> <p>(صفحه ۵۳ - مکمل و مشابه تمرین ۷)</p>	<p>۱۶۶. در جاهای خالی علامت مناسب ($< = >$) قرار دهید. ب) $\sqrt[4]{5/0001} \circ 0/1$ ت) $\sqrt[5]{-100} \circ \sqrt[3]{-100}$ ج) $\sqrt[5]{10-6} \circ \sqrt{-2^3}$ ح) $\sqrt[4]{(-4)^4} \circ \sqrt[3]{64}$</p>
<p>الف) تهران - نمونه دولتی نظام مافی - دی ۹۵ ب) اهواز - غیر دولتی دانشگاه - دی ۹۵ پ) تهران - صدیقه رودباری - دی ۹۵ ت) شیراز - شاهد علامه امینی - دی ۹۵ ث) شیراز - آل محمد - دی ۹۵</p> <p>(۹ تکرار)</p>	<p>الف) $a > 1 \Rightarrow a \circ \sqrt[4]{a}$ ب) $a > 1 \Rightarrow \sqrt[4]{a} \circ \sqrt[5]{a}$ ث) $-1 < a < 0 \Rightarrow \sqrt[4]{a} \circ \sqrt[3]{a}$</p> <p>(صفحه ۵۷ - مکمل و مرتبط با تمرین ۱-ب)</p>	<p>۱۶۷. در جاهای خالی علامت مناسب ($< = >$) قرار دهید. ب) $0 < a < 1 \Rightarrow \sqrt[3]{a} \circ \sqrt[4]{a}$ ت) $a < -1 \Rightarrow a \circ \sqrt[4]{a}$</p>

۲. ریشه‌ی n امتعریف و خواص ریشه‌ی n ام یک عدداعمال بر روی ریشه‌ی n ام

<p>الف) بیجار - کوثر - دی ۹۵ ب) بندر لنگه - بوخش گزیر - دی ۹۵ پ) اهواز - حضرت معصومه - دی ۹۵ ت) نجف‌آباد - شهدای مکه - دی ۹۵ ث) تهران - سما ۲ - دی ۹۵</p> <p>(۲۱ تکرار)</p>	<p>۱۶۸. در جاهای خالی عبارت مناسب قرار دهید. الف) عددهای ..... ریشه‌های زوج دارند که این ریشه‌ها ..... یکدیگرند. ب) اگر n زوج باشد، $\sqrt[n]{a^n}$ برابر با ..... است. پ) ریشه‌ی هفتم -128 برابر است با ..... ت) عددهای منفی، ریشه‌ی ..... ندارند. ث) عدد ۲ ریشه‌ی هفتم عدد ..... است.</p> <p>(صفحه ۵۴ - فعالیت - مکمل و مرتبط با تمرین‌های ۱ و ۲)</p>	<p>۱۶۹. درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را بررسی کنید. الف) اگر n زوج باشد، آنگاه $\sqrt[n]{a^n} = a$. ب) عبارت $(\sqrt[6]{(-2)^3})^2$ یک عبارت تعریف نشده است. پ) تساوی $\sqrt[n]{a+b} = \sqrt[n]{a} + \sqrt[n]{b}$ برای هر عدد حقیقی a و b برقرار است. ت) اگر $x > 1$، آنگاه $\sqrt[3]{x} < \sqrt{x}$. ث) تساوی $\sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}}$ برای هر عدد دلخواه a و b و هر عدد طبیعی n برقرار است.</p> <p>(صفحه ۵۸ - مکمل و مشابه تمرین‌های ۳ تا ۶)</p>
<p>الف) سمنان - نمونه دولتی عفاف - دی ۹۵ (۹ تکرار) ب) دزفول - شهید باهنر - دی ۹۵ (۶ تکرار) پ) ساری - دبیرستان ۲۹ آبان - دی ۹۵ (۸ تکرار) ت) کرج - نمونه دولتی کاشانی‌پور - دی ۹۵ (۵ تکرار) ث) کرمانشاه - غیر دولتی علوم پزشکی - دی ۹۵ (۷ تکرار)</p>	<p>۱۶۹. درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را بررسی کنید. الف) اگر n زوج باشد، آنگاه $\sqrt[n]{a^n} = a$. ب) عبارت $(\sqrt[6]{(-2)^3})^2$ یک عبارت تعریف نشده است. پ) تساوی $\sqrt[n]{a+b} = \sqrt[n]{a} + \sqrt[n]{b}$ برای هر عدد حقیقی a و b برقرار است. ت) اگر $x > 1$، آنگاه $\sqrt[3]{x} < \sqrt{x}$. ث) تساوی $\sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}}$ برای هر عدد دلخواه a و b و هر عدد طبیعی n برقرار است.</p> <p>(صفحه ۵۸ - مکمل و مشابه تمرین‌های ۳ تا ۶)</p>	<p>۱۶۹. درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را بررسی کنید. الف) اگر n زوج باشد، آنگاه $\sqrt[n]{a^n} = a$. ب) عبارت $(\sqrt[6]{(-2)^3})^2$ یک عبارت تعریف نشده است. پ) تساوی $\sqrt[n]{a+b} = \sqrt[n]{a} + \sqrt[n]{b}$ برای هر عدد حقیقی a و b برقرار است. ت) اگر $x > 1$، آنگاه $\sqrt[3]{x} < \sqrt{x}$. ث) تساوی $\sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}}$ برای هر عدد دلخواه a و b و هر عدد طبیعی n برقرار است.</p> <p>(صفحه ۵۸ - مکمل و مشابه تمرین‌های ۳ تا ۶)</p>

مرجع

<p>الف) بجنورد- دانش- دی ۹۵ ب) اهواز- غیر دولتی شریف- دی ۹۵ پ) بیراتشهر- شاهد- دی ۹۵ ت) اهواز- حضرت معصومه- دی ۹۵ ث) اصفهان- شهید ازه‌ای (سمیاد)- دی ۹۵ ج) شهرکرد- هماهنگ- دی ۹۵ چ) مشهد- آقا مصطفی- دی ۹۵ ح) فسا- حافظ- دی ۹۵ خ) اردبیل- شهید بهشتی- دی ۹۵ (۱۷ تکرار)</p>	<p>۱۷۰. حاصل عبارتهای زیر را به دست آورید.</p> <p>الف) $\sqrt[6]{(1-\sqrt{2})^6}$ ب) $\sqrt[5]{0/00000001}$ پ) $\sqrt{4^3} \times \sqrt{2\sqrt{128}}$ ت) $5\sqrt[3]{15} + 2\sqrt[3]{3} - 2\sqrt[3]{38}$ ث) $\sqrt[3]{2\sqrt{2}-3} \times \sqrt[3]{3+2\sqrt{2}}$ ج) $\sqrt[5]{-32} + 3\sqrt[5]{10^{-7}}$ چ) $\sqrt[5]{-2} \times \sqrt[5]{16}$ ح) $\sqrt[4]{(2\sqrt{5}-5\sqrt{2})^4} - \sqrt{(5\sqrt{2}-2\sqrt{5})^2}$ خ) $\sqrt{(2-\sqrt{5})^2} + \sqrt[4]{(\sqrt{5}-2)^4} + \sqrt[3]{(2-\sqrt{5})^3} - \sqrt[5]{(\sqrt{5}-2)^5}$ (صفحه‌ی ۵۵- فعالیت- مکمل و مرتبط با تمرین ۳ و ۴ در کلاس- مکمل و مرتبط با تمرین ۲)</p>
<p>سمنان- نمونه دولتی رشد- دی ۹۵ (۴ تکرار)</p>	<p>۱۷۱. اگر $0 < a < 1$، آنگاه حاصل $\sqrt{a^2} + \sqrt[4]{(a-1)^4} + \sqrt[6]{(1-a)^6}$ را به دست آورید. (صفحه‌ی ۵۶- فعالیت- مکمل و مرتبط با تمرین ۱)</p>
<p>الف) اصفهان- غیر انتفاعی جامع- دی ۹۵ ب) مشهد- یادگاران امام خمینی- دی ۹۵ پ) اهواز- حضرت معصومه- دی ۹۵ ت) اهواز- غیر دولتی دارالفنون- دی ۹۵ ث) تهران- غیر دولتی نور- دی ۹۵ ج) اصفهان- شهدای هاتف- دی ۹۵ چ) سمنان- نمونه دولتی عفاف- دی ۹۵ (۱۱ تکرار)</p>	<p>۱۷۲. در جاهای خالی علامت مناسب ($>$، $=$، $<$) قرار دهید.</p> <p>الف) $(0/2)^7 \bigcirc (0/2)^3$ ب) $(-0/4)^3 \bigcirc (-0/4)^9$ پ) $(\sqrt{2})^9 \bigcirc (\sqrt{2})^{11}$ ت) $\sqrt[5]{0/2} \bigcirc \sqrt[4]{0/2}$ ث) $\sqrt[3]{3} \bigcirc \sqrt[4]{3}$ ج) $\sqrt[5]{32} \bigcirc \sqrt[3]{128}$ چ) $\sqrt[5]{-10} \bigcirc \sqrt[4]{-10}$ (صفحه‌ی ۵۷- مکمل و مشابه تمرین ۱)</p>
<p>اسفراین- شاهد نرجس- دی ۹۵ (۷ تکرار)</p>	<p>۱۷۳. در هر یک از تساوی‌های زیر، مقدار x را بیابید.</p> <p>الف) $\sqrt[6]{x} = \frac{1}{2}$ ب) $\sqrt[5]{x} = -2$ (صفحه‌ی ۵۴- فعالیت- مکمل و مرتبط با تمرین ۱)</p>

۳. توان‌های گویا

تعریف و قوانین توان‌های گویا

<p>الف) آبادان- شاهد خاتم‌الانبیاء- دی ۹۵ ب) کهنوج- نمونه دولتی فرهنگیان- دی ۹۵ پ) تهران- نمونه دولتی سلمان فارسی- دی ۹۵ ت) خمینی شهر- شاهد نار...- دی ۹۵ (۴ بار)</p>	<p>۱۷۴. حاصل عبارتهای زیر را به دست آورید.</p> <p>الف) $\frac{3}{5} \frac{6}{5}$ ب) $\frac{9}{55} \times \frac{2}{54}$ پ) $\frac{-1}{(\sqrt[3]{27}-2)^2}$ ت) $\frac{1}{42} + \frac{-1}{27^3}$ (صفحه‌ی ۶۰- مکمل و مشابه فعالیت ۲)</p>
--	--

مرجع

<p>الف) گنبد کاووس - غیر دولتی صباح - دی ۹۵ (ب) بابل - عفاف - دی ۹۵</p> <p>ب) شیراز - غیر دولتی امام رضا - دی ۹۵ ت) بناب - نمونه دولتی شهید چمران - دی ۹۵</p> <p>ث) سیرجان - نمونه دولتی اندیشه - دی ۹۵ ج) بیجار - نمونه دولتی شهید رجایی - دی ۹۵</p> <p>چ) سیرجان - شاهد - دی ۹۵</p> <p>(۱۷ تکرار)</p>	<p>۱۷۵. هر یک از توان‌های کسری زیر را در صورت امکان به صورت رادیکالی بنویسید.</p> <p>الف) $\frac{3}{47}$ ب) $17^{\frac{-1}{2}}$</p> <p>پ) $(3)^{\frac{2}{5}}$ ت) $((-2)^2)^{\frac{2}{3}}$</p> <p>ث) $\left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{1}{3}}$ ج) $3^{\frac{3}{5}} \times 3^{\frac{5}{7}}$</p> <p>چ) $2^{\frac{6}{8}} \times 4^{\frac{2}{3}}$</p> <p>(صفحه ۶۱ - کار در کلاس - مکمل و مشابه تمرین ۱)</p>
<p>الف) بابل - عفاف - دی ۹۵ (ب) بجنورد - شاهد نجابت - دی ۹۵</p> <p>ب) بردسیر - شایستگان - دی ۹۵ ت) اصفهان - غیر دولتی شیخ انصاری - دی ۹۵</p> <p>ث) دزفول - شهید باهنر - دی ۹۵</p> <p>(۸ تکرار)</p>	<p>۱۷۶. هر یک از رادیکال‌های زیر را در صورت امکان به صورت اعداد با توان کسری بنویسید.</p> <p>الف) $\sqrt[5]{2^3}$ ب) $\sqrt[6]{(\sqrt{5}-2)^3}$</p> <p>پ) $\sqrt[5]{-27}$ ت) $\frac{\sqrt[3]{9 \times 3^2}}{\sqrt{27 \times 81}}$</p> <p>ث) $\sqrt[3]{-2}$</p> <p>(صفحه ۶۱ - کار در کلاس - مکمل و مشابه تمرین ۲)</p>
<p>الف) اهواز - غیر دولتی شهید ابراهیمی - دی ۹۵ (ب) تهران - روشنگران - دی ۹۵</p> <p>پ) تهران - صدیقه رودباری - دی ۹۵</p> <p>(۵ تکرار)</p>	<p>۱۷۷. در جاهای خالی علامت مناسب ($<$ $=$ $>$) قرار دهید.</p> <p>الف) $\frac{3}{24} \circ \frac{2}{36}$ ب) $\left(\frac{3}{4}\right)^{-1} \circ \left(\frac{3}{4}\right)^{-5}$</p> <p>پ) $\sqrt[3]{\left(\frac{-1}{27}\right)^{-3}} \circ -(9)^{\frac{1}{2}}$</p> <p>(صفحه ۶۱ - مرتبط با تمرین ۲)</p>

فرمول‌های ریشه‌ی nام

<p>الف) تهران - نمونه دولتی نظام مافی - دی ۹۵ (ب) سنندج - زانیاران - دی ۹۵</p> <p>ب) بجنورد - دانش - دی ۹۵ ت) شهریار - نمونه دولتی عزیزاله پزشکی - دی ۹۵</p> <p>ث) خمینی شهر - شهید نازا... - دی ۹۵</p> <p>(۱۶ تکرار)</p>	<p>۱۷۸. حاصل هر یک از عبارات‌های زیر را به دست آورید.</p> <p>الف) $\sqrt[3]{9} \times \sqrt{9}$ ب) $\sqrt[3]{4} \times \sqrt[4]{8} \times \sqrt[12]{128}$</p> <p>پ) $\sqrt[3]{\sqrt[4]{1.05}} \div \sqrt[6]{\sqrt[10]{3}}$ ت) $\frac{(\sqrt[5]{27})^{\frac{1}{6}} + 15\sqrt[5]{27}}{(\sqrt[3]{3})^{10}}$</p> <p>ث) $\sqrt{2} \times \sqrt[3]{3}$</p> <p>(صفحه ۶۱ - مکمل و مرتبط با تمرین‌های ۲ و ۳)</p>
<p>گرمسار - شهید ثانی - دی ۹۵</p> <p>(۵ تکرار)</p>	<p>۱۷۹. از رابطه‌ی زیر، مقدار x را به دست آورید.</p> <p>$x\sqrt{x} = \sqrt[5]{4}$</p> <p>(صفحه ۶۰ - مکمل و مرتبط با فعالیت ۲)</p>
<p>عجب شیر - نمونه دولتی تربیت - دی ۹۵</p> <p>(۴ تکرار)</p>	<p>۱۸۰. از معادله‌ی $\sqrt[10]{x^9} = \frac{1}{\sqrt[5]{16}}$ مقدار x را به دست آورید.</p> <p>$\sqrt[10]{x^9} = \frac{1}{\sqrt[5]{16}}$</p> <p>(صفحه ۶۰ - مکمل و مرتبط با فعالیت ۲)</p>

پاسخ‌نامه‌ی فصل سوم

$$\begin{aligned} 8 < 25 < 27 &\Rightarrow \sqrt[3]{8} < \sqrt[3]{25} < \sqrt[3]{27} \\ \Rightarrow \sqrt[3]{2^3} < \sqrt[3]{25} < \sqrt[3]{3^3} &\Rightarrow 2 < \sqrt[3]{25} < 3 \\ \Rightarrow 2 - 2 < \sqrt[3]{25} - 2 < 3 - 2 &\Rightarrow 0 < \sqrt[3]{25} - 2 < 1 \end{aligned}$$

۱۵۳. از آنجا که $\sqrt{x}$ همواره عددی غیر منفی است، نامعادله‌های $0 \leq \sqrt{x} \leq 7$ را می‌توان به صورت $0 \leq \sqrt{x} \leq 7$ نوشت که در این صورت:

$$0 \leq \sqrt{x} \leq 7 \Rightarrow 0^2 \leq (\sqrt{x})^2 \leq 7^2 \Rightarrow 0 \leq x \leq 49$$

که عددهای صحیح ۰، ۱، ۲، ...، ۴۸، ۴۹ در این نامعادله‌ها صدق می‌کنند و تعداد آنها پنجاه تا است.

۱۵۴

الف) ابتدا توجه کنید که:

$$\begin{cases} 4^2 = 16 \\ 5^2 = 25 \end{cases} \text{ و } 16 < 18 < 25 \Rightarrow \sqrt{16} < \sqrt{18} < \sqrt{25}$$

$$\Rightarrow 4 < \sqrt{18} < 5$$

همچنین داریم $\begin{cases} 18 - 16 = 2 \\ 25 - 18 = 7 \end{cases}$ ، یعنی ۱۸ به ۱۶ نزدیکتر است تا به ۲۵، پس برای محاسبه‌ی $\sqrt{18}$ تا یک رقم اعشار، به‌عنوان حدس اولیه، دو مقدار $4/3$ و $4/2$ را امتحان می‌کنیم:

$$\begin{cases} (4/2)^2 = 17/64 \\ (4/3)^2 = 18/49 \end{cases}$$

از آنجا که $(4/2)^2$ به ۱۸ نزدیکتر است، می‌توان گفت $\sqrt{18} \approx 4/2$.

ب) ابتدا توجه کنید که:

$$\begin{cases} 5^2 = 25 \\ 6^2 = 36 \end{cases} \text{ و } 25 < 27 < 36 \Rightarrow \sqrt{25} < \sqrt{27} < \sqrt{36}$$

$$\Rightarrow 5 < \sqrt{27} < 6$$

همچنین داریم $\begin{cases} 27 - 25 = 2 \\ 36 - 27 = 9 \end{cases}$ ، یعنی ۲۷ به ۲۵ نزدیکتر است تا به ۳۶، پس به‌عنوان حدس اولیه برای محاسبه‌ی $\sqrt{27}$ تا یک رقم اعشار، دو مقدار $5/1$ و $5/2$ را امتحان می‌کنیم:

$$\begin{cases} (5/1)^2 = 26/01 \\ (5/2)^2 = 27/04 \end{cases}$$

از آنجا که $(5/2)^2$ به ۲۷ نزدیکتر است، پس می‌توان گفت $\sqrt{27} \approx 5/2$.

ب) ابتدا توجه کنید که:

$$\begin{cases} 2^3 = 8 \\ 3^3 = 27 \end{cases} \text{ و } 8 < 10 < 27 \Rightarrow \sqrt[3]{8} < \sqrt[3]{10} < \sqrt[3]{27}$$

$$\Rightarrow 2 < \sqrt[3]{10} < 3$$

پنج تشریحی: حسین حاجیلو

۱۵۱

الف) نادرست؛ همگی عددهای منفی ریشه‌ی سوم دارند، مثلاً $(-2)^3 = -8$ ، پس $\sqrt[3]{-8} = -2$.

ب) نادرست؛ زیرا $\sqrt{(-3)^2} = \sqrt{9} = 3$ ، اما عددی وجود ندارد که توان دوم آن برابر (-3) شود، بنابراین $\sqrt{-3}$ و در نتیجه $(\sqrt{-3})^2$ تعریف نشده است.

پ) درست.

ت) نادرست؛ ریشه‌ی سوم سه عدد ۱، ۰ و -۱ با خودشان برابر است.

۱۵۲

الف) باید عددهای مربع کامل، بلافاصله قبل و بلافاصله بعد از عدد ۱۰ را پیدا کنیم:

$$3^2 = 9, 4^2 = 16$$

$$9 < 10 < 16 \Rightarrow \sqrt{9} < \sqrt{10} < \sqrt{16}$$

$$\Rightarrow \sqrt{3^2} < \sqrt{10} < \sqrt{4^2} \Rightarrow 3 < \sqrt{10} < 4$$

ب) باید عددهای مربع کامل، بلافاصله قبل و بلافاصله بعد از ۷۵ را پیدا کنیم:

$$8^2 = 64, 9^2 = 81$$

$$64 < 75 < 81 \Rightarrow \sqrt{64} < \sqrt{75} < \sqrt{81}$$

$$\Rightarrow \sqrt{8^2} < \sqrt{75} < \sqrt{9^2} \Rightarrow 8 < \sqrt{75} < 9$$

پ) ابتدا عدد ۷ را به زیر رادیکال می‌بریم:

$$7\sqrt{3} = \sqrt{7^2} \times \sqrt{3} = \sqrt{7^2 \times 3} = \sqrt{49 \times 3} = \sqrt{147}$$

پس باید عددهای مربع کامل، بلافاصله قبل و بلافاصله بعد از ۱۴۷ را پیدا کنیم:

$$12^2 = 144, 13^2 = 169$$

$$144 < 147 < 169 \Rightarrow \sqrt{144} < \sqrt{147} < \sqrt{169}$$

$$\Rightarrow \sqrt{12^2} < \sqrt{147} < \sqrt{13^2} \Rightarrow 12 < \sqrt{147} < 13$$

$$\Rightarrow -13 < -\sqrt{147} < -12 \Rightarrow -13 < -7\sqrt{3} < -12$$

ت) باید عددهای مکعب کامل، بلافاصله قبل و بلافاصله بعد از ۵۶ را پیدا کنیم:

$$3^3 = 27, 4^3 = 64$$

$$27 < 56 < 64 \Rightarrow \sqrt[3]{27} < \sqrt[3]{56} < \sqrt[3]{64}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{3^3} < \sqrt[3]{56} < \sqrt[3]{4^3} \Rightarrow 3 < \sqrt[3]{56} < 4$$

ث) از آنجا که $0 < -0/01 < -1$ داریم:

$$\sqrt[3]{-1} < \sqrt[3]{-0/01} < \sqrt[3]{0} \Rightarrow -1 < \sqrt[3]{-0/01} < 0$$

ج) ابتدا عددهای مکعب کامل، بلافاصله قبل و بلافاصله بعد از ۲۵ را پیدا می‌کنیم:

$$2^3 = 8, 3^3 = 27$$

توضیح آنکه $A = \sqrt{8}$ و $C = \sqrt[3]{10}$ هر دو بین دو و سه قرار دارند، اما ۸ به $3^2 = 9$ نزدیکتر است و ۱۰ به $2^3 = 8$ پس $\sqrt{8}$ به ۳ و $\sqrt[3]{10}$ به ۲ نزدیکتر است.

۱۵۶

(الف)

$7 < \sqrt{x} < 8 \Rightarrow 7^2 < (\sqrt{x})^2 < 8^2 \Rightarrow 49 < x < 64$
پس هر عددی بزرگتر از ۴۹ و کوچکتر از ۶۴ می‌تواند در جای خالی قرار بگیرد، مثلاً ۵۰، ۵۵ و ۶۰.

(ب)

$3 < \sqrt[3]{y} < 4 \Rightarrow 3^3 < (\sqrt[3]{y})^3 < 4^3 \Rightarrow 27 < y < 64$
پس هر عددی بزرگتر از ۲۷ و کوچکتر از ۶۴ می‌تواند در جای خالی قرار بگیرد، مثلاً ۳۰، ۴۰ و ۵۰.

۱۵۷

می‌دانیم اگر عددی بین صفر و یک در عدد مثبت a ضرب شود، حاصل عددی کوچکتر از a می‌شود، بنابراین برای عدد $0 < a < 1$ داریم $a^3 < a^2 < a$ ، در نتیجه برای ریشه‌های عدد $0 < a < 1$ داریم $a < \sqrt{a} < \sqrt[3]{a}$ ، با این توضیحات می‌توان گفت اگر $0 < a < 1$ ، آنگاه $a < \sqrt{a} < \sqrt[3]{a}$ ، $a^3 < a^2 < a$.

به‌عنوان مثال عدد $a = \left(\frac{1}{2}\right)^6$ را در نظر بگیرید:

$$a^3 = \left(\frac{1}{2}\right)^{18} = \frac{1}{2^{18}}$$

$$a^2 = \left(\frac{1}{2}\right)^{12} = \frac{1}{2^{12}}$$

$$a = \left(\frac{1}{2}\right)^6 = \frac{1}{2^6}$$

$$\sqrt{a} = \sqrt{\left(\frac{1}{2}\right)^6} = \frac{1}{2^3}$$

$$\sqrt[3]{a} = \sqrt[3]{\left(\frac{1}{2}\right)^6} = \frac{1}{2^2}$$

$$\frac{1}{2^{18}} < \frac{1}{2^{12}} < \frac{1}{2^6} < \frac{1}{2^3} < \frac{1}{2^2}$$

$$\Rightarrow a^3 < a^2 < a < \sqrt{a} < \sqrt[3]{a}$$

۱۵۸

می‌دانیم اگر عددی بین صفر و یک در عدد مثبت a ضرب شود، حاصل، عددی کوچکتر از a می‌شود، بنابراین برای عدد $0 < a < 1$ داریم $a^3 < a^2 < a$ ، در نتیجه برای ریشه‌های عدد $0 < a < 1$ داریم $a < \sqrt{a} < \sqrt[3]{a}$.

همچنین داریم $\begin{cases} 10 - 8 = 2 \\ 27 - 10 = 17 \end{cases}$ ، یعنی ۱۰ به ۸ نزدیکتر است تا ۲۷، پس به‌عنوان حدس اولیه برای محاسبه‌ی $\sqrt[3]{10}$ تا یک رقم اعشار، دو مقدار $2/1$ و $2/2$ را امتحان می‌کنیم:

$$\begin{cases} (2/1)^3 = 8/261 \\ (2/2)^3 = 10/648 \end{cases}$$

از آنجا که $(2/2)^3$ به ۱۰ نزدیکتر است، می‌توان گفت $\sqrt[3]{10} \approx 2/2$.

(ت) ابتدا توجه کنید که

$$\begin{cases} 2^3 = 8 \\ 3^3 = 27 \end{cases} \text{ و } 8 < 20 < 27 \Rightarrow \sqrt[3]{8} < \sqrt[3]{20} < \sqrt[3]{27}$$

$$\Rightarrow 2 < \sqrt[3]{20} < 3$$

همچنین داریم $\begin{cases} 20 - 8 = 12 \\ 27 - 20 = 7 \end{cases}$ ، یعنی ۲۰ به ۲۷ نزدیکتر است تا ۸، پس برای محاسبه‌ی $\sqrt[3]{20}$ تا یک رقم اعشار، دو مقدار $2/7$ و $2/8$ را امتحان می‌کنیم:

$$\begin{cases} (2/7)^3 = 19/683 \\ (2/8)^3 = 21/952 \end{cases}$$

از آنجا که $(2/7)^3$ به ۲۰ نزدیکتر است، می‌توان گفت $\sqrt[3]{20} \approx 2/7$.

۱۵۵

مشخص می‌کنیم که هر کدام از این اعداد بین کدام دو عدد صحیح متوالی قرار دارند. در مورد ریشه‌های دوم داریم:

$$\begin{cases} 2^2 = 4 \\ 3^2 = 9 \end{cases} \text{ و } 4 < 8 < 9 \Rightarrow \sqrt{4} < \sqrt{8} < \sqrt{9}$$

$$\Rightarrow 2 < \sqrt{8} < 3 \Rightarrow 2 < A < 3$$

$$\begin{cases} 3^2 = 9 \\ 4^2 = 16 \end{cases} \text{ و } 9 < 10 < 16 \Rightarrow \sqrt{9} < \sqrt{10} < \sqrt{16}$$

$$\Rightarrow 3 < \sqrt{10} < 4 \Rightarrow 3 < B < 4$$

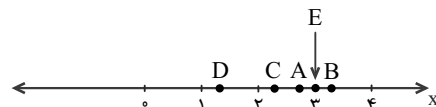
$$\begin{cases} 1^3 = 1 \\ 2^3 = 8 \\ 3^3 = 27 \end{cases} \text{ و } \begin{cases} 1 < 3 < 8 \\ 8 < 10 < 27 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \sqrt[3]{1} < \sqrt[3]{3} < \sqrt[3]{8} \\ \sqrt[3]{8} < \sqrt[3]{10} < \sqrt[3]{27} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 1 < \sqrt[3]{3} < 2 \Rightarrow 1 < D < 2 \\ 2 < \sqrt[3]{10} < 3 \Rightarrow 2 < C < 3 \end{cases}$$

$$3^3 = 27 \Rightarrow \sqrt[3]{27} = 3 \Rightarrow E = 3$$

با توجه به توضیحات داده شده می‌توان گفت:

$$1 < D < 2 < C < A < E = 3 < B$$

(ج) می‌دانیم اگر a و b دو عدد مثبت باشند، آنگاه:

$$\sqrt{ab} = \sqrt{a} \sqrt{b}$$

پس:

$$\begin{cases} \sqrt{128} = \sqrt{2^7} = \sqrt{2^6 \times 2} = 2^3 \sqrt{2} = 8\sqrt{2} \\ \sqrt{512} = \sqrt{2^9} = \sqrt{2^8 \times 2} = 2^4 \sqrt{2} = 16\sqrt{2} \\ \sqrt{32} = \sqrt{2^5} = \sqrt{2^4 \times 2} = 2^2 \sqrt{2} = 4\sqrt{2} \end{cases}$$

$$\begin{aligned} &\Rightarrow \sqrt{128} + 2\sqrt{512} - 3\sqrt{32} \\ &= 8\sqrt{2} + 2 \times 16\sqrt{2} - 3 \times 4\sqrt{2} = 28\sqrt{2} \end{aligned}$$

(چ) می‌دانیم که برای هر دو عدد دلخواه a و b

$$\sqrt[3]{ab} = \sqrt[3]{a} \sqrt[3]{b}$$

پس:

$$\begin{cases} \sqrt[3]{81} = \sqrt[3]{3^4} = \sqrt[3]{3^3 \times 3} = 3\sqrt[3]{3} \\ \sqrt[3]{-24} = \sqrt[3]{-8 \times 3} = \sqrt[3]{(-2)^3 \times 3} = -2\sqrt[3]{3} \\ \sqrt[3]{27} = \sqrt[3]{3^3} = 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{81} - \sqrt[3]{-24} + \sqrt[3]{27} = 3\sqrt[3]{3} + 2\sqrt[3]{3} + 3 = 5\sqrt[3]{3} + 3 \quad (\text{ح})$$

$$\sqrt{12} = \sqrt{4 \times 3} = \sqrt{2^2 \times 3} = 2\sqrt{3}$$

$$\sqrt{75} = \sqrt{25 \times 3} = \sqrt{5^2 \times 3} = 5\sqrt{3}$$

$$\sqrt[3]{\sqrt{729}} = \sqrt[3]{\sqrt{3^6}} = \sqrt[3]{3^3} = 3$$

$$\sqrt{48} = \sqrt{16 \times 3} = \sqrt{4^2 \times 3} = 4\sqrt{3}$$

$$\Rightarrow 2\sqrt{12} + 3\sqrt{75} + 2\sqrt[3]{\sqrt{729}} + 2\sqrt{48}$$

$$= 4\sqrt{3} + 15\sqrt{3} + 6 + 8\sqrt{3} = 27\sqrt{3} + 6$$

۱۶۱

(الف) هر دو عدد مثبت دارای دو ریشه‌ی چهارم است که قرینه‌ی یکدیگرند.

(ب) هر دو عدد دارای یک ریشه‌ی پنجم است که اگر عدد مثبت باشد، ریشه‌ی پنجم آن مثبت و اگر عدد منفی باشد، ریشه‌ی پنجم آن منفی است.

(پ) اعداد ۳ و -۳ ریشه‌های چهارم عدد $3^4 = 81$ هستند.

(ت) ریشه‌ی پنجم عدد $\frac{-1}{33}$ برابر است با $\frac{-1}{3}$.

توضیح آنکه $\frac{-1}{33} = \frac{-1}{3^5} = \left(\frac{-1}{3}\right)^5$ پس:

$$\sqrt[5]{\frac{-1}{33}} = \sqrt[5]{\left(\frac{-1}{3}\right)^5} = -\frac{1}{3}$$

با این توضیحات می‌توان گفت اگر $0 < a < 1$ ، داریم:

$$a < \sqrt{a} \Rightarrow a - \sqrt{a} < 0$$

$$\Rightarrow |a - \sqrt{a}| = -(a - \sqrt{a}) = \sqrt{a} - a$$

$$a < \sqrt[3]{a} \Rightarrow a - \sqrt[3]{a} < 0$$

$$\Rightarrow |a - \sqrt[3]{a}| = -(a - \sqrt[3]{a}) = \sqrt[3]{a} - a$$

$$\sqrt{a} < \sqrt[3]{a} \Rightarrow \sqrt{a} - \sqrt[3]{a} < 0$$

$$\Rightarrow |\sqrt{a} - \sqrt[3]{a}| = -(\sqrt{a} - \sqrt[3]{a}) = \sqrt[3]{a} - \sqrt{a}$$

$$A = (\sqrt{a} - a) - (\sqrt[3]{a} - a) + (\sqrt[3]{a} - \sqrt{a}) = 0$$

۱۵۹

(الف) توجه کنید که $10^{-3} = 1/1000$ ، پس:

$$\sqrt[3]{-0/1000} = \sqrt[3]{-10^{-3}} = \sqrt[3]{(-10^{-1})^3} = -10^{-1} = -0/1$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{-0/1000} = -0/1$$

(ب) ابتدا توجه کنید که اگر عددی بزرگتر از یک در عدد مثبت a ضرب شود، حاصل عددی بزرگتر از a می‌شود، بنابراین برای عدد $a > 1$ داریم $a < a^2 < a^3$ ، در نتیجه برای ریشه‌های عدد

$a > 1$ داریم $\sqrt[3]{a} < \sqrt{a} < a$ می‌دانیم $1^2 < 2 < 2^2$ ، پس $\sqrt{a} < a < 2$ ، از طرفی می‌دانیم که اگر $a > 1$ ، آنگاه $\sqrt{a} < a$ ،

پس با در نظر گرفتن $a = \sqrt{2}$ ، داریم $\sqrt{\sqrt{2}} < \sqrt{2}$.

(پ) داریم $2^2 < 5 < 3^2$ ، پس $2 < \sqrt{5} < 3$ و همچنین

$1^3 < 6 < 2^3$ ، پس $1 < \sqrt[3]{6} < 2$ ، پس $\sqrt{5} > \sqrt[3]{6}$.

۱۶۰

(الف) می‌دانیم $|u^2| = \sqrt{u^2}$ ، پس:

$$\sqrt{(1-\sqrt{2})^2} = |1-\sqrt{2}| = -(1-\sqrt{2}) = \sqrt{2}-1$$

دقت کنید که $\sqrt{2} = 1/4$ ، پس $1-\sqrt{2} < 0$.

(ب) می‌دانیم $|u^2| = \sqrt{u^2}$ و $\sqrt[3]{u^3} = u$ ، پس:

$$\sqrt[3]{\sqrt{64}} = \sqrt[3]{\sqrt{8^2}} = \sqrt[3]{8} = \sqrt[3]{2^3} = 2$$

(پ)

$$\sqrt[3]{3^6 \times 5^6} = \sqrt[3]{((3 \times 5)^2)^3} = (3 \times 5)^2 = 15^2 = 225$$

(ت)

$$\sqrt{(-3)^2} = |-3| = 3$$

$$\sqrt[3]{(-5)^3} = -5$$

$$\Rightarrow \sqrt{(-3)^2} - \sqrt[3]{(-5)^3} = 3 - (-5) = 8$$

(ث)

$$\sqrt{\sqrt{81}} = \sqrt{\sqrt{9^2}} = \sqrt{9} = \sqrt{3^2} = 3$$

$$\sqrt[3]{\sqrt{64}} = \sqrt[3]{\sqrt[3]{4^3}} = \sqrt{4} = \sqrt{2^2} = 2$$

$$\Rightarrow \sqrt{\sqrt{81}} + \sqrt[3]{\sqrt{64}} = 3 + 2 = 5$$

۱۶۲

الف) نادرست؛ هر عدد مثبت دو ریشه‌ی چهارم دارد که از نماد $\sqrt[4]{\quad}$ ، فقط برای نشان دادن ریشه‌ی چهارم مثبت استفاده

$$\sqrt[4]{81} = \sqrt[4]{3^4} = 3$$

می‌کنیم، بنابراین ۳ درست؛ زیرا:

$$\sqrt[4]{0.027} = \sqrt[4]{(0/3)^3} = 0/3$$

$$\sqrt[4]{0.0081} = \sqrt[4]{(0/3)^4} = 0/3$$

پ) نادرست؛ به‌عنوان مثال داریم:

$$\sqrt[4]{(-1)^4} = \sqrt[4]{1} = 1$$

دقت کنید که $\sqrt[4]{a^4} = |a|$

ت) نادرست؛ اعداد منفی ریشه‌ی چهارم ندارند، زیرا هیچ عددی را نمی‌توان یافت که چهار بار در خودش ضرب شود و عدد حاصل

منفی شود، بنابراین $\sqrt[4]{-2}$ تعریف نشده است و در نتیجه $(\sqrt[4]{-2})^4$ نیز تعریف نشده است و نمی‌تواند با عددی برابر باشد.

ث) درست؛ زیرا

$$\sqrt[4]{-3} \times \sqrt[4]{-9} = \sqrt[4]{(-3) \times (-9)} = \sqrt[4]{27} = \sqrt[4]{3^3} = 3$$

$$\sqrt[4]{(-3)^4} = \sqrt[4]{81} = \sqrt[4]{3^4} = 3$$

$$\Rightarrow \sqrt[4]{-3} \times \sqrt[4]{-9} \times \sqrt[4]{(-3)^4} = 3 \times 3 = 9$$

۱۶۳

الف)

$$\sqrt[4]{(-3)^8} = \sqrt[4]{((-3)^2)^4} = \sqrt[4]{9^4} = 9$$

ب)

$$\sqrt[5]{-0.00032} = \sqrt[5]{(-0/2)^5} = -0/2$$

پ)

$$\sqrt[4]{16} \times \sqrt[4]{81} = \sqrt[4]{2^4} \times \sqrt[4]{3^4} = 2 \times 3 = 6$$

ت)

$$\sqrt[5]{(1-\sqrt{3})^5} = 1 - \sqrt{3}$$

ث)

$$\sqrt[4]{81} = \sqrt[4]{3^4} = 3$$

$$\sqrt[3]{-27} = \sqrt[3]{(-3)^3} = -3$$

$$\Rightarrow \sqrt[4]{81} - \sqrt[3]{-27} = 3 - (-3) = 6$$

۱۶۴

می‌دانیم که اگر عددی بین صفر و یک در عدد مثبت a ضرب شود، حاصل کوچکتر از a خواهد بود، بنابراین برای عدد

$0 < a < 1$ داریم $a > a^2 > a^3 > a^4 > a^5$ ، بنابراین در مورد ریشه‌های آن می‌توان گفت که اگر a عددی بین صفر و یک باشد،

آنگاه $\sqrt[4]{a} < \sqrt[3]{a} < \sqrt{a} < a$ پس با توجه به محورها، می‌توان گفت $a_4 = \sqrt[4]{a}$ و $a_3 = \sqrt[3]{a}$ ، $a_2 = \sqrt{a}$ و $a_1 = a$

همچنین می‌دانیم که هر عدد مثبت دو ریشه‌ی دوم قرینه و نیز دو ریشه‌ی چهارم قرینه دارد. پس از آنجا که a_1 منفی است، می‌توان گفت a_1 نیز ریشه‌ی چهارم a است؛ به‌عبارت دیگر $a_1 = -\sqrt[4]{a}$.

۱۶۵

الف) می‌دانیم $81 = 3^4$ ، $16 = 2^4$ و $81 < 37 < 16$ ، پس:

$$\sqrt[4]{16} < \sqrt[4]{37} < \sqrt[4]{81} \Rightarrow \sqrt[4]{2^4} < \sqrt[4]{37} < \sqrt[4]{3^4}$$

$$\Rightarrow 2 < \sqrt[4]{37} < 3$$

ب) می‌دانیم $32 = 2^5$ ، $243 = 3^5$ و $32 < 200 < 243$ ، پس:

$$\sqrt[5]{32} < \sqrt[5]{200} < \sqrt[5]{243} \Rightarrow \sqrt[5]{2^5} < \sqrt[5]{200} < \sqrt[5]{3^5}$$

$$\Rightarrow 2 < \sqrt[5]{200} < 3$$

پ) می‌دانیم $-243 = (-3)^5$ ، $-1024 = (-4)^5$ و $-243 < -300 < -1024$ ، پس:

$$\sqrt[5]{-1024} < \sqrt[5]{-300} < \sqrt[5]{-243}$$

$$\Rightarrow \sqrt[5]{(-4)^5} < \sqrt[5]{-300} < \sqrt[5]{(-3)^5}$$

$$\Rightarrow -4 < \sqrt[5]{-300} < -3$$

۱۶۶

الف) اگر $a > 1$ باشد آنگاه $a > a^2 > a^3 > a^4 > a^5$

$$\sqrt[5]{a} < \sqrt[4]{a} < \sqrt[3]{a} < \sqrt{a} < a$$

با توضیح بالا از آنجا که $3 > 1$ ، داریم $\sqrt[3]{3} > \sqrt[4]{3}$

ب) داریم $(0/1)^4 = 0/0001$ ، پس $\sqrt[4]{0/0001} = 0/1$

پ) می‌دانیم اگر عددی بین صفر و یک در عدد مثبت a ضرب شود، حاصل عددی کوچکتر از a می‌شود، پس برای عدد

$0 < a < 1$ داریم $a > a^2 > a^3 > a^4 > a^5$ ، در نتیجه برای ریشه‌های عدد $0 < a < 1$ ، داریم:

$$\sqrt[5]{a} > \sqrt[4]{a} > \sqrt[3]{a} > \sqrt{a} > a$$

با توضیح بالا می‌توان گفت:

$$0 < \frac{1}{2} < 1 \Rightarrow \sqrt[3]{\frac{1}{2}} < \sqrt[4]{\frac{1}{2}} \xrightarrow{\times(-1)} -\sqrt[3]{\frac{1}{2}} > -\sqrt[4]{\frac{1}{2}} \quad (*)$$

از آنجا که $-\sqrt[3]{a} = \sqrt[3]{-a}$ و $-\sqrt[4]{a} = \sqrt[4]{-a}$ ، از نامساوی (*) نتیجه می‌شود:

$$\sqrt[3]{-\frac{1}{2}} > \sqrt[4]{-\frac{1}{2}}$$

ت) اگر $a > 1$ داریم:

$$\sqrt[5]{a} < \sqrt[4]{a} < \sqrt[3]{a} < \sqrt{a} < a$$

از آنجا که $100 > 1$ ، داریم:

$$\sqrt[5]{100} < \sqrt[4]{100} \xrightarrow{\times(-1)} -\sqrt[5]{100} > -\sqrt[4]{100} \quad (*)$$

از آنجا که $-\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{-a}$ و $-\sqrt[4]{a} = \sqrt[4]{-a}$ ، از نامساوی (*) نتیجه می‌شود:

$$\sqrt[5]{-100} > \sqrt[4]{-100}$$

$$\sqrt[3]{a} = \sqrt[3]{\left(\frac{-1}{2}\right)^{15}} = \sqrt[3]{\left(\left(\frac{-1}{2}\right)^5\right)^3} = \left(\frac{-1}{2}\right)^5 = \frac{-1}{32}$$

$$= \frac{-1}{32}$$

$$\frac{1}{8} > \frac{1}{32} \Rightarrow \frac{-1}{8} < \frac{-1}{32} \Rightarrow \sqrt[5]{a} < \sqrt[3]{a}$$

۱۶۸

الف) عددهای مثبت ریشه‌ی زوج دارند که این ریشه‌ها قرینه‌ی یکدیگرند.

ب) اگر n زوج باشد، $\sqrt[n]{a^n}$ برابر $|a|$ است.پ) ریشه‌ی هفتم -128 برابر است با -2 .توضیح آنکه $(-2)^7 = -128$ ، پس $\sqrt[7]{-128} = -2$.

ث) عددهای منفی، ریشه‌ی زوج ندارند.

ج) عدد 2 ریشه‌ی هفتم عدد 128 است.توضیح آنکه $2^7 = 128$ ، پس عدد 2 ، ریشه‌ی هفتم عدد 128 است.

۱۶۹

الف) نادرست؛ زیرا اگر n زوج باشد آنگاه $\sqrt[n]{a^n} = |a|$.ب) درست؛ زیرا $(-2)^3 = -8$ ، پس عبارت به شکل $(\sqrt[3]{-8})^2$ درمی‌آید که در آن عدد منفی زیر ردیکال با فرجه‌ی زوج قرار دارد که تعریف نشده است.پ) نادرست؛ به‌عنوان مثال $\sqrt{1+\sqrt{4}} \neq \sqrt{1+4} = \sqrt{5}$ اما $\sqrt{1+4} = \sqrt{5}$ عددی بین 2 و 3 است.

ث) درست؛ ریشه‌ی سوم عددهای بزرگتر از یک از ریشه‌های هفتم آنها بزرگتر است.

ج) نادرست؛ به‌عنوان مثال $\sqrt{\frac{-1}{-4}} = \sqrt{\frac{1}{4}} = \frac{1}{2}$ و $\sqrt{\frac{-1}{-4}} \neq \frac{\sqrt{-1}}{\sqrt{-4}}$ اما $\sqrt{-1}$ و $\sqrt{-4}$ دو عبارت تعریف نشده‌اند و بنابراین $\frac{\sqrt{-1}}{\sqrt{-4}}$

هم تعریف نشده است.

۱۷۰

الف) می‌دانیم اگر n عددی زوج باشد، آنگاه $\sqrt[n]{a^n} = |a|$ ، پس:

$$\sqrt[6]{(1-\sqrt{2})^6} = |1-\sqrt{2}| = -(1-\sqrt{2}) = \sqrt{2}-1$$

دقت کنید که $\sqrt{2} > 1$ ، پس $1-\sqrt{2} < 0$ و در نتیجه $|1-\sqrt{2}| = -(1-\sqrt{2})$.ب) داریم $(0/1)^8 = 0/1$ ، پس:

$$\sqrt[8]{0/1} = \sqrt[8]{(0/1)^8} = 0/1$$

پ) داریم $2^7 = 128$ ، پس $\sqrt[7]{128} = 2$ و داریم:

$$\sqrt[4]{4^3} \times \sqrt[2]{\sqrt[7]{128}} = \sqrt[4]{4^3} \times \sqrt{2 \times 2}$$

ث) می‌دانیم که برای عدد $a > 1$ ، داریم: $\sqrt[4]{a} < \sqrt[3]{a}$ ، پس از آنجا که $2 > 1$ ، داریم $\sqrt[3]{2} > \sqrt[4]{2}$.ج) از آنجا که 10^{-6} عددی مثبت است، $\sqrt[5]{10^{-6}}$ نیز عددی مثبت است و از آنجا که -2^3 عددی منفی است، $\sqrt[5]{-2^3}$ نیز عددی منفی است و عدد مثبت از عدد منفی بزرگتر است، پس $\sqrt[5]{10^{-6}} > \sqrt[5]{-2^3}$.چ) می‌دانیم که برای عدد $0 < a < 1$ ، داریم: $\sqrt[4]{a} < \sqrt[5]{a}$ ، پس از آنجا که $0 < 0/5 < 1$ ، پس $\sqrt[4]{0/5} < \sqrt[5]{0/5}$.

ح)

$$\sqrt[4]{(-4)^4} = \sqrt[4]{(-1 \times 4)^4} = \sqrt[4]{(-1)^4 \times 4^4} = \sqrt[4]{4^4} = 4$$

$$\sqrt[3]{64} = \sqrt[3]{4^3} = 4 \Rightarrow \sqrt[4]{(-3)^4} = \sqrt[3]{64}$$

۱۶۷

الف) به‌عنوان مثال، عدد $a = 2^5$ را در نظر می‌گیریم:

$$\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{2^5} = 2 \Rightarrow a > \sqrt[5]{a}$$

ب) به‌عنوان مثال، عدد $a = \left(\frac{1}{2}\right)^{15}$ را در نظر می‌گیریم:

$$\sqrt[3]{a} = \sqrt[3]{\left(\frac{1}{2}\right)^{15}} = \sqrt[3]{\left(\left(\frac{1}{2}\right)^5\right)^3} = \left(\frac{1}{2}\right)^5 = \frac{1}{32} = \frac{1}{32}$$

$$\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{\left(\frac{1}{2}\right)^{15}} = \sqrt[5]{\left(\left(\frac{1}{2}\right)^3\right)^5} = \left(\frac{1}{2}\right)^3 = \frac{1}{8} = \frac{1}{8}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{a} < \sqrt[5]{a}$$

پ) به‌عنوان مثال، عدد $a = 2^{20}$ را در نظر می‌گیریم:

$$\sqrt[4]{a} = \sqrt[4]{2^{20}} = \sqrt[4]{(2^5)^4} = 2^5 = 32$$

$$\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{2^{20}} = \sqrt[5]{(2^4)^5} = 2^4 = 16$$

$$\Rightarrow \sqrt[4]{a} > \sqrt[5]{a}$$

ث) به‌عنوان مثال، عدد $a = (-2)^5 = -32$ را در نظر می‌گیریم:

$$\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{(-2)^5} = -2$$

$$a < \sqrt[5]{a}$$

ث) به‌عنوان مثال، در نظر می‌گیریم $a = \left(\frac{-1}{2}\right)^{15}$ ، داریم:

$$\sqrt[5]{a} = \sqrt[5]{\left(\frac{-1}{2}\right)^{15}} = \sqrt[5]{\left(\left(\frac{-1}{2}\right)^3\right)^5} = \left(\frac{-1}{2}\right)^3 = \frac{-1}{8}$$

$$= \frac{-1}{8}$$

و از آنجا که $\sqrt[n]{a^n} = \sqrt[n]{a^n} = a$ و $\sqrt[n]{a^n} = \sqrt[n]{a^n} = |a|$ داریم:

$$\begin{aligned} & \sqrt{(2-\sqrt{5})^2} + \sqrt[4]{(\sqrt{5}-2)^4} + \sqrt[3]{(2-\sqrt{5})^3} - \sqrt[5]{(\sqrt{5}-2)^5} \\ &= |2-\sqrt{5}| + |\sqrt{5}-2| + (2-\sqrt{5}) - (\sqrt{5}-2) \\ &= (-2+\sqrt{5}) + (\sqrt{5}-2) + (2-\sqrt{5}) + (2-\sqrt{5}) = 0 \end{aligned}$$

۱۷۱. اگر $0 < a < 1$ ، آنگاه:

(*) a مثبت است.

(**) $a-1 < 0$

(***) $1-a > 0$

و می‌دانیم اگر n زوج باشد $\sqrt[n]{u^n} = |u|$ ، پس:

$$\begin{aligned} & \sqrt{a^2} + \sqrt[4]{(a-1)^4} + \sqrt[6]{(1-a)^6} \\ &= |a| + |a-1| + |1-a| \\ & \quad \text{مثبت} \quad \text{منفی} \quad \text{مثبت} \\ &= a + (1-a) + (1-a) = 2-a \end{aligned}$$

۱۷۲. می‌دانیم که اگر عددی بین صفر و یک در عدد مثبت a ضرب

شود، حاصل عددی کوچکتر از a می‌شود، بنابراین برای عدد

$0 < a < 1$ داریم $a < a^2 < a^3 < a^4 < \dots$ ، در نتیجه برای

ریشه‌های عدد $0 < a < 1$ داریم $0 < \sqrt{a} < \sqrt[3]{a} < \sqrt[4]{a} < \dots$

با نظیر همین استدلال می‌توان نتیجه گرفت برای توان‌ها و

ریشه‌های عدد $a > 1$ داریم $a > a^2 > a^3 > a^4 > \dots$

$a > \sqrt{a} > \sqrt[3]{a} > \sqrt[4]{a} > \dots$

(الف) هرچه توان عدد بین صفر و یک بزرگتر شود، عدد حاصل

کوچکتر می‌شود، پس:

$$(0/2)^7 < (0/2)^3$$

(ب) هرچه توان عدد بین صفر و یک بزرگتر شود، عدد حاصل

کوچکتر می‌شود، پس:

$$(0/4)^3 > (0/4)^9 \xrightarrow{\times(-1)} -(0/4)^3 < -(0/4)^9$$

$$\Rightarrow (-0/4)^3 < (-0/4)^9$$

(پ) هرچه توان عدد بزرگتر از یک بزرگتر شود، عدد حاصل بزرگتر

می‌شود، پس با توجه به اینکه $\sqrt{2} \approx 1/4$ ، می‌توان گفت:

$$(\sqrt{2})^9 < (\sqrt{2})^{11}$$

(ت) با توجه به توضیح بالا از آنجا که $0 < 0/2 < 1$ ، پس

$$\sqrt[5]{0/2} < \sqrt[4]{0/2}$$

(ث) با توجه به توضیح بالا از آنجا که $3 > 1$ ، پس $\sqrt[3]{3} > \sqrt[4]{3}$

(ج) داریم $\sqrt[5]{32} = \sqrt[5]{2^5} = 2$ و $\sqrt[4]{128} = \sqrt[4]{2^7} = 2$ ، پس

$$\sqrt[5]{32} = \sqrt[4]{128}$$

از طرفی برای دو عدد مثبت a و b داریم $\sqrt{a}\sqrt{b} = \sqrt{ab}$ ، پس عبارت اخیر برابر است با:

$$\sqrt[4]{4^3} \times \underbrace{(2 \times 2)}_{4^1} = \sqrt[4]{4^4} = 4^1 = 16$$

(ت) با فرض تعریف شده بودن رادیکال‌ها داریم $\sqrt[n]{ab} = \sqrt[n]{a}\sqrt[n]{b}$ ، پس:

$$\begin{cases} \sqrt[7]{3^{15}} = \sqrt[7]{3^{14}} \times 3 = \sqrt[7]{3^{14}} \times \sqrt[7]{3} = \sqrt{(3^2)^7} \times \sqrt[7]{3} \\ \quad = 3^2 \sqrt[7]{3} = 9\sqrt[7]{3} \\ \sqrt[7]{3^8} = \sqrt[7]{3^7} \times 3 = \sqrt[7]{3^7} \times \sqrt[7]{3} = 3\sqrt[7]{3} \end{cases}$$

$$\begin{aligned} & \Rightarrow 5\sqrt[7]{3^{15}} + 2\sqrt[7]{3} - 2\sqrt[7]{3^8} = 5 \times 9\sqrt[7]{3} + 2\sqrt[7]{3} - 6\sqrt[7]{3} \\ & \quad = 41\sqrt[7]{3} \end{aligned}$$

(ث) با فرض تعریف شده بودن رادیکال‌ها داریم $\sqrt[n]{a}\sqrt[n]{b} = \sqrt[n]{ab}$ ، پس:

$\sqrt{2\sqrt{2}-3} \times \sqrt[3]{3+2\sqrt{2}} = \sqrt{(2\sqrt{2}-3)(2\sqrt{2}+3)}$

$$\begin{aligned} &= \sqrt{(2\sqrt{2})^2 - 3^2} = \sqrt{8-9} = \sqrt{-1} = -1 \\ &= \sqrt[5]{(2\sqrt{2})^2 - 3^2} = \sqrt[5]{8-9} = \sqrt[5]{-1} = -1 \end{aligned}$$

$$\begin{cases} \sqrt[5]{-32} = \sqrt[5]{(-2)^5} = -2 \\ \sqrt[7]{10^{-7}} = \sqrt[7]{(10^{-1})^7} = \sqrt[7]{\left(\frac{1}{10}\right)^7} = \frac{1}{10} \end{cases} \text{ داریم (ج) ، پس:}$$

$$\sqrt[5]{-32} + 3\sqrt[7]{10^{-7}} = -2 + 3 \times \frac{1}{10} = -2 + 0/3 = -1/7$$

(ج) می‌دانیم $\sqrt[n]{a}\sqrt[n]{b} = \sqrt[n]{ab}$ ، پس:

$$\sqrt[5]{-2} \times \sqrt[5]{16} = \sqrt[5]{-2 \times 16} = \sqrt[5]{-32} = \sqrt[5]{(-2)^5} = -2$$

(ح) می‌دانیم $\sqrt[n]{a^n} = \sqrt[n]{a^n} = |a|$ ، پس:

$$\begin{aligned} & \sqrt[4]{(2\sqrt{5}-5\sqrt{2})^4} - \sqrt{(5\sqrt{2}-2\sqrt{5})^2} \\ &= |2\sqrt{5}-5\sqrt{2}| - |5\sqrt{2}-2\sqrt{5}| \quad (*) \end{aligned}$$

چون $|u| = |-u|$ ، پس:

$$\begin{aligned} & |2\sqrt{5}-5\sqrt{2}| - |5\sqrt{2}-2\sqrt{5}| \\ &= |5\sqrt{2}-2\sqrt{5}| - |5\sqrt{2}-2\sqrt{5}| = 0 \end{aligned}$$

توجه کنید که:

$$5\sqrt{2} = \sqrt{5^2} \times 2 = \sqrt{50} \quad \text{و} \quad 2\sqrt{5} = \sqrt{2^2} \times 5 = \sqrt{20}$$

و از آنجا که $\sqrt{50} > \sqrt{20}$ ، داریم $5\sqrt{2} > 2\sqrt{5}$ یا به عبارت

دیگر $\begin{cases} 5\sqrt{2}-2\sqrt{5} > 0 \\ 2\sqrt{5}-5\sqrt{2} < 0 \end{cases}$ ، پس از (*) نتیجه می‌شود که عبارت

مورد نظر برابر است با:

$$-(2\sqrt{5}-5\sqrt{2}) - (5\sqrt{2}-2\sqrt{5}) = 0$$

(خ) ابتدا توجه کنید که:

$$5 > 4 \Rightarrow \sqrt{5} > \sqrt{4} \Rightarrow \sqrt{5} > 2 \Rightarrow \begin{cases} \sqrt{5}-2 > 0 \\ 2-\sqrt{5} < 0 \end{cases}$$

(ب)

$$17^{-\frac{1}{2}} = (17^{-1})^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{1}{17}\right)^{\frac{1}{2}} = \frac{1}{\sqrt{17}}$$

(پ)

$$(3)^{\frac{2}{5}} = \sqrt[5]{3^2} = \sqrt[5]{9}$$

(ت) از آنجا که توان کسری برای اعداد منفی تعریف نمی‌شود، با جای‌گذاری $(-2)^2 = 4$ در عبارت، داریم:

$$((-2)^2)^{\frac{2}{3}} = 4^{\frac{2}{3}} = \sqrt[3]{4^2} = \sqrt[3]{16}$$

(ث)

$$\left(\frac{1}{5}\right)^{-\frac{1}{3}} = \left(\left(\frac{1}{5}\right)^{-1}\right)^{\frac{1}{3}} = 5^{\frac{1}{3}} = \sqrt[3]{5}$$

(ج) اگر r و s دو عدد گویا باشند و a عددی مثبت باشد آنگاه $a^r \times a^s = a^{r+s}$ پس:

$$\frac{2}{35} \times \frac{5}{37} = \frac{2+5}{35 \times 37} = \frac{7}{1295} = \frac{21+25}{35 \times 37} = \frac{46}{1295} = \frac{46}{35 \times 37} = \frac{46}{\sqrt{35 \times 37}}$$

(چ) داریم $\frac{6}{8} = \frac{3}{4}$ و $4 = 2^2$ ، پس:

$$\frac{6}{28} \times \frac{2}{43} = \frac{2}{24} \times \frac{2}{43} = \frac{2}{24} \times \frac{4}{43} = \frac{2+4}{24 \times 43} = \frac{6}{1032}$$

$$= \frac{25}{212} = \sqrt[2]{25}$$

۱۷۶. هرگاه $a > 0$ ، برای هر دو عدد طبیعی m و n ، توان کسری و

غیر صحیح $\frac{m}{n}$ را برای a به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

$$a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$$

(الف)

$$\sqrt[5]{2^3} = 2^{\frac{3}{5}}$$

(ب)

$$\sqrt[6]{(\sqrt{5}-2)^3} = (\sqrt{5}-2)^{\frac{3}{6}}$$

(پ)

$$\sqrt[5]{-27} = -\sqrt[5]{27} = -(27)^{\frac{1}{5}}$$

(ت) داریم $9 = 3^2$ ، $27 = 3^3$ و $81 = 3^4$ ، پس:

$$\frac{\sqrt[3]{9 \times 3^2}}{\sqrt{27 \times 81}} = \frac{\sqrt[3]{3^2 \times 3^2} \times 3^2}{\sqrt{3^3 \times 3^4}} = \frac{3^{\frac{2}{3}} \times 3^2}{3^{\frac{3}{2}} \times 3^2} = \frac{3^{\frac{2}{3}+2}}{3^{\frac{3}{2}+2}} = \frac{3^{\frac{8}{3}}}{3^{\frac{7}{2}}} = \frac{11}{3^2}$$

$$= \frac{11}{3^3 \times 2} = \frac{11}{3^2 \times 6}$$

(چ) اولاً از آنجا که $10 > 1$ ، با توجه به توضیح بالا، $\sqrt[5]{10} > \sqrt[3]{10}$. ثانیاً اگر n عددی فرد باشد، آنگاه $-\sqrt[n]{a} = \sqrt[n]{-a}$ ، پس می‌توان نوشت:

$$\sqrt[5]{10} > \sqrt[3]{10} \Rightarrow -\sqrt[5]{10} < -\sqrt[3]{10} \Rightarrow \sqrt[5]{-10} < \sqrt[3]{-10}$$

۱۷۳. اگر $n \geq 2$ عددی طبیعی باشد، از تساوی $\sqrt[n]{b} = a$ نیز می‌توان نتیجه گرفت که $a^n = b$. (الف)

$$\sqrt[6]{x} = \frac{1}{2} \Rightarrow x = \left(\frac{1}{2}\right)^6 \Rightarrow x = \frac{1}{64}$$

(ب)

$$\sqrt[5]{x} = -2 \Rightarrow x = (-2)^5 \Rightarrow x = -32$$

۱۷۴

(الف) با استفاده از تساوی $(a^r)^s = a^{rs}$ که برای عدد مثبت a و توان‌های گویای r و s برقرار است، داریم:

$$\frac{2}{5} \times \frac{6}{2} = \frac{3}{5} \times \frac{6}{5} = \frac{9}{5} = \frac{1}{5} = \frac{1}{\sqrt[5]{5^9}}$$

(ب) با استفاده از تساوی $a^r \times a^s = a^{r+s}$ که برای عدد مثبت a و توان‌های گویای r و s برقرار است، داریم:

$$\frac{9}{55} \times \frac{2}{54} = \frac{9}{55} \times \frac{1}{27} = \frac{9+1}{55 \times 27} = \frac{10}{1485} = \sqrt[10]{5^{23}}$$

(پ) ابتدا حاصل $\sqrt[3]{27^{-2}}$ را به دست می‌آوریم:

$$\sqrt[3]{27^{-2}} = \sqrt[3]{(3^3)^{-2}} = \sqrt[3]{(3^{-2})^3} = 3^{-2}$$

بنابراین عبارت مورد نظر سؤال برابر است با:

$$(3^{-2})^{-\frac{1}{2}} = 3^{-2 \times (-\frac{1}{2})} = 3^1 = 3$$

(ت) داریم:

$$\begin{cases} \frac{1}{4^2} = \sqrt{4} = 2 \\ \sqrt[3]{27^{-\frac{1}{3}}} = (3^3)^{-\frac{1}{3}} = 3^{-3 \times (-\frac{1}{3})} = 3^{-1} = \frac{1}{3} \end{cases}$$

بنابراین عبارت مورد نظر سؤال برابر است با $2 + \frac{1}{3} = \frac{7}{3}$.

۱۷۵. اگر m و n دو عدد طبیعی باشند، توان کسری و غیر صحیح $\frac{m}{n}$ را برای عدد مثبت a چنین تعریف می‌کنیم:

$$a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$$

(الف) با توجه به توضیح بالا $\sqrt[3]{4^3} = 4$.

بنابراین:

$$0 < \frac{3}{4} < 1, \frac{-1}{2} < \frac{-2}{5} \Rightarrow \left(\frac{3}{4}\right)^{-1} > \left(\frac{3}{4}\right)^{-2}$$

(پ)

$$\begin{aligned} \sqrt[3]{\left(\frac{-1}{27}\right)^{-3}} &= \sqrt[3]{\left(\left(\frac{-1}{27}\right)^{-1}\right)^3} = \sqrt[3]{(-27)^3} = \sqrt[3]{-(27)^3} \\ &= -\sqrt[3]{27^3} = -27^{\frac{3}{3}} = -27^1 = -(3^3)^{\frac{1}{3}} = -3 \\ -(9)^{\frac{1}{2}} &= -(3^2)^{\frac{1}{2}} = -3 \Rightarrow \sqrt[3]{\left(\frac{-1}{27}\right)^{-3}} = -(9)^{\frac{1}{2}} \end{aligned}$$

۱۷۸

الف) داریم $\sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}}$ پس:

$$\begin{aligned} \sqrt[3]{9} \times \sqrt{9} &= (9^{\frac{1}{3}} \times 9^{\frac{1}{2}})^{\frac{1}{2}} = (9^{\frac{1}{3} + \frac{1}{2}})^{\frac{1}{2}} = (9^{\frac{5}{6}})^{\frac{1}{2}} = 9^{\frac{5}{12}} \\ &= 9^{\frac{5}{12}} = \sqrt[12]{9^5} \end{aligned}$$

ب) داریم $\sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}}$ پس:

$$\begin{aligned} \sqrt[3]{4} \times \sqrt[4]{8} \times \sqrt[12]{128} &= \sqrt[3]{2^2} \times \sqrt[4]{2^3} \times \sqrt[12]{2^7} \\ &= 2^{\frac{2}{3}} \times 2^{\frac{3}{4}} \times 2^{\frac{7}{12}} = 2^{\frac{2}{3} + \frac{3}{4} + \frac{7}{12}} = 2^{\frac{8+9+7}{12}} = 2^{\frac{24}{12}} = 2^2 = 4 \end{aligned}$$

پ) داریم $\sqrt[n]{m^a} = m^{\frac{a}{n}}$ پس:

$$\begin{aligned} \sqrt[4]{1.5} &= \sqrt[12]{1.5^3} = 1.5^{\frac{3}{12}} = 1.5^{\frac{1}{4}} \\ \sqrt[6]{1.5^3} &= \sqrt[12]{1.5^6} = 1.5^{\frac{6}{12}} = 1.5^{\frac{1}{2}} \\ \Rightarrow \frac{\sqrt[4]{1.5}}{\sqrt[6]{1.5^3}} &= \frac{1.5^{\frac{1}{4}}}{1.5^{\frac{1}{2}}} = 1.5^{\frac{1}{4} - \frac{1}{2}} = 1.5^{-\frac{1}{4}} = \frac{1}{\sqrt[4]{1.5}} \end{aligned}$$

ت) داریم:

$$\begin{aligned} (\sqrt[5]{27})^{\frac{1}{6}} &= (\sqrt[15]{3^3})^{\frac{1}{6}} = (3^{\frac{3}{15}})^{\frac{1}{6}} = 3^{\frac{3}{15} \times \frac{1}{6}} = 3^{\frac{1}{30}} \\ 15\sqrt[3]{27} &= 3\sqrt[3]{27} = 3\sqrt[3]{3^3} = 3^{\frac{3}{3}} = 3^1 = 3 \\ (\sqrt[3]{3})^{\frac{3}{10}} &= (3^{\frac{1}{3}})^{\frac{3}{10}} = 3^{\frac{1}{10}} = 3^{\frac{1}{30}} \end{aligned}$$

پس عبارت مورد نظر سؤال برابر است با:

$$\frac{3^{\frac{1}{30}} + 3^{\frac{1}{30}}}{3^{\frac{1}{30}}} = \frac{2 \times 3^{\frac{1}{30}}}{3^{\frac{1}{30}}} = 2$$

ث) $\sqrt[3]{-2}$ عددی منفی است، از آنجا که عدد منفی نمی‌تواند زیر رادیکال با فرجه‌ی زوج قرار گیرد، $\sqrt[3]{\sqrt[3]{-2}}$ تعریف نشده است.

۱۷۷

الف) راه حل اول: داریم:

$$\frac{3}{3^4} = \sqrt[4]{3^3} = \sqrt[4]{27} \quad \text{و} \quad \frac{2}{2^4} = \sqrt[4]{2^3} = \sqrt[4]{8}$$

از آنجا که $8 < 27$ ، پس $\sqrt[4]{8} < \sqrt[4]{27}$ ، یعنی $2^{\frac{3}{4}} < 3^{\frac{3}{4}}$.

راه حل دوم: در حالت کلی می‌توان گفت که اگر r عددی گویا و a و b عددهایی مثبت باشند:

$$r > 0, a > b \Rightarrow a^r > b^r$$

$$r < 0, a > b \Rightarrow a^r < b^r$$

بنابراین:

$$\frac{3}{4} > 0, 3 > 2 \Rightarrow 3^{\frac{3}{4}} > 2^{\frac{3}{4}}$$

ب) راه حل اول: داریم: $\left(\frac{2}{4}\right)^{-1} = \left(\left(\frac{2}{4}\right)^{-1}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{2}}$ و

$$\left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{2}{4}\right)^{-\frac{1}{2}} = \left(\left(\frac{2}{4}\right)^{-1}\right)^{\frac{1}{4}} = \left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{4}}$$

و $\left(\frac{4}{3}\right)^{\frac{2}{5}}$ را مقایسه کنیم، داریم:

$$\left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{5}} = \sqrt[5]{\left(\frac{4}{2}\right)^5}$$

$$\left(\frac{4}{3}\right)^{\frac{2}{5}} = \left(\frac{4}{3}\right)^{\frac{4}{5}} = \sqrt[5]{\left(\frac{4}{3}\right)^4}$$

از آنجا که $\frac{4}{3} > 1$ ، پس $\left(\frac{4}{2}\right)^{\frac{1}{2}} > \left(\frac{4}{3}\right)^{\frac{2}{5}}$ پس

$$\left(\frac{2}{4}\right)^{-1} > \left(\frac{2}{4}\right)^{-\frac{2}{5}} \quad \text{یعنی} \quad \sqrt[5]{\left(\frac{4}{2}\right)^5} > \sqrt[5]{\left(\frac{4}{2}\right)^4}$$

راه حل دوم: در حالت کلی می‌توان گفت که اگر a عددی مثبت و r و s عددهایی گویا باشند، داریم:

$$\begin{cases} a > 1, r < s \Rightarrow a^r < a^s \\ 0 < a < 1, r < s \Rightarrow a^r > a^s \end{cases}$$

پس داریم:

$$\sqrt[3]{2^3 \sqrt[3]{2} \sqrt[3]{2}} = \sqrt[3]{2^3 \times 2^{\frac{1}{3}} \times 2^{\frac{1}{3}}} = \sqrt[3]{2^{3+\frac{1}{3}+\frac{1}{3}}} = \sqrt[3]{2^{\frac{10}{3}}} = (2^{\frac{10}{3}})^{\frac{1}{3}}$$

$$= 2^{\frac{3}{3}} \times 2^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{4}{3}} = \sqrt[3]{2^4}$$

راه حل دوم: از رابطه‌ی $\sqrt[n]{ab} = \sqrt[n]{a} \sqrt[n]{b}$ می‌توان نتیجه گرفت

که $a^{\frac{m}{n}} \sqrt[n]{b} = \sqrt[n]{a^m b}$ (در صورت تعریف شدن)، بنابراین:

$$\sqrt[3]{2^3 \sqrt[3]{2} \sqrt[3]{2}} = \sqrt[3]{2^3 \sqrt[3]{2^2 \times 2}} = \sqrt[3]{2^6 \sqrt[3]{2^3}} = \sqrt[3]{2^6 \times 2^3}$$

$$= \sqrt[3]{2^9} = \sqrt[3]{4 \times 2 \times 2 \times 2} = \sqrt[3]{2^4}$$

دقت کنید که از $\sqrt[m]{\sqrt[n]{a}} = \sqrt[mn]{a}$ می‌توان نتیجه گرفت که (با فرض تعریف شده بودن عبارات‌های رادیکالی):

$$\sqrt[m]{\sqrt[n]{p/a}} = \sqrt[mn]{p/a}$$

(ب) داریم $\sqrt{\sqrt{2}} = \sqrt[4]{2}$ ، پس حاصل $\sqrt[3]{\sqrt[4]{2}}$ مد نظر است. داریم:

$$\sqrt[3]{\sqrt[4]{2}} = \sqrt[3]{\sqrt[4]{2^4 \times 2}} = \sqrt[3]{2^4 \sqrt[4]{2}} = \sqrt[3]{2^4 \sqrt[4]{2}}$$

(پ)

$$\sqrt[5]{\sqrt[3]{\sqrt[4]{2^3 \sqrt[4]{2^3}}}} = \sqrt[5]{\sqrt[3]{2^3 \sqrt[4]{2^3 \times 2^3}} \times 2^3} = \sqrt[5]{\sqrt[3]{2^6 \sqrt[4]{2^6 \times 2^3}} \times 2^3}$$

$$= \sqrt[5]{2^3 \times 2^2 \sqrt[4]{2^6 \times 2^3} \times 2^3} = \sqrt[5]{2^6 \times 2^4 \times 2^3} = \sqrt[5]{2^{10} \times 2^3}$$

(ت) ابتدا حاصل $\sqrt{5^3 \sqrt{25}}$ را به دست می‌آوریم:

$$\sqrt{5^3 \sqrt{25}} = \sqrt{5^3 \sqrt{5^2 \times 25}} = \sqrt{5^3 \sqrt{5^2 \times 5^2}} = \sqrt{5^3 \times 5^2} = \sqrt{5^5}$$

$$= \sqrt{5^5} = 5^{\frac{5}{2}}$$

بنابراین حاصل $(5^{\frac{5}{2}})^{\frac{4}{3}}$ مد نظر سؤال است که برابر است با:

$$5^{\frac{5}{2} \times \frac{4}{3}} = 5^{\frac{10}{3}} = \sqrt[3]{5^{10}}$$

۱۸۲. با توجه به معادله، از آنجا که طرف راست معادله عددی مثبت است،

طرف چپ آن نیز باید عددی مثبت باشد که در این صورت باید x مثبت باشد.

$$\sqrt[3]{x^3 \sqrt{x^2} \sqrt{x^2}} = \sqrt[3]{x^3 \sqrt{x^4} \cdot x^2} = \sqrt[3]{x^6 \sqrt{x^4}}$$

$$\sqrt[3]{x^6} = x \rightarrow \sqrt[3]{x \cdot x}$$

مد مثبت است x

پس داریم:

$$\sqrt[3]{x^2} = 2 \Rightarrow (\sqrt[3]{x^2})^3 = 2^3 \Rightarrow x^2 = 2^3 \Rightarrow x = \pm \sqrt{2^3}$$

$$\frac{x > 0}{\rightarrow} x = 2\sqrt{2}$$

(ث) اگر a عددی مثبت باشد آنگاه $\sqrt[kn]{a^{km}} = \sqrt[n]{a^m}$ ، پس:

$$\begin{cases} \sqrt{2} = \sqrt[3]{2^3} \\ \sqrt[3]{3} = \sqrt{3^2} \end{cases} \Rightarrow \sqrt{2} \times \sqrt[3]{3} = \sqrt[3]{2^3} \times \sqrt{3^2} = \sqrt[3]{2^3 \times 3^2}$$

$$= \sqrt[3]{8 \times 9} = \sqrt[3]{72}$$

۱۷۹.

$$\begin{cases} x\sqrt{x} = x^1 \cdot x^{\frac{1}{2}} = x^{1+\frac{1}{2}} = x^{\frac{3}{2}} \\ \sqrt[5]{4} = 4^{\frac{1}{5}} \end{cases}$$

$$x\sqrt{x} = \sqrt[5]{4} \Rightarrow x^{\frac{3}{2}} = 4^{\frac{1}{5}}$$

حال دو طرف معادله‌ی اخیر را به توان $\frac{2}{3}$ می‌رسانیم:

$$(x^{\frac{3}{2}})^{\frac{2}{3}} = (4^{\frac{1}{5}})^{\frac{2}{3}} \Rightarrow x^1 \times x^{\frac{2}{3}} = 4^{\frac{2}{15}} \Rightarrow x = 4^{\frac{2}{15}}$$

$$\Rightarrow x = \sqrt[15]{4^2} \Rightarrow x = \sqrt[15]{16}$$

۱۸۰. طرف راست تساوی را ساده می‌کنیم، برای این منظور داریم:

$$\frac{1}{8^3} = (2^3)^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{1}{3}}$$

$$\sqrt{32} = \sqrt{2^5} = 2^{\frac{5}{2}}$$

$$\sqrt[5]{16} = \sqrt[5]{2^4} = 2^{\frac{4}{5}}$$

$$\Rightarrow \text{سمت راست تساوی} = \frac{2^1 \times 2^{\frac{5}{2}}}{2^{\frac{4}{5}}} = \frac{2^{1+\frac{5}{2}}}{2^{\frac{4}{5}}} = \frac{2^{\frac{7}{2}}}{2^{\frac{4}{5}}} = 2^{\frac{7}{2} - \frac{4}{5}} = 2^{\frac{35}{10} - \frac{8}{10}} = 2^{\frac{27}{10}}$$

از طرفی $\sqrt[9]{x^{10}} = x^{\frac{10}{9}}$ ، پس معادله به صورت $x^{\frac{10}{9}} = 2^{\frac{27}{10}}$ است،

اگر دو طرف این تساوی را به توان $\frac{9}{10}$ برسانیم داریم:

$$\frac{9}{(x^{\frac{10}{9}})^{\frac{9}{10}}} = \frac{27}{(2^{\frac{27}{10}})^{\frac{9}{10}}} \Rightarrow \frac{9}{x^1} = \frac{27}{2^{\frac{27}{10} \times \frac{9}{10}}} \Rightarrow x^1 = 2^3$$

$$\Rightarrow x = 8$$

۱۸۱.

(الف) راه حل اول: ابتدا $\sqrt[3]{2\sqrt{2}}$ را ساده می‌کنیم:

$$2\sqrt{2} = 2^1 \times 2^{\frac{1}{2}} = 2^{\frac{3}{2}}$$

$$\Rightarrow \sqrt[3]{2\sqrt{2}} = (2^{\frac{3}{2}})^{\frac{1}{3}} = (2^{\frac{3}{2}})^{\frac{1}{3}} = 2^{\frac{3}{2} \times \frac{1}{3}} = 2^{\frac{1}{2}}$$